

دانشگاه آزاد اسلامی واحد و علوم تحقیقات شاهرود

سوالات و پاسخ سوالات درس مسایل جار در حسابداری

استاد محترم دکتر مجتبی مشدئی

استانداردهای شماره های ۸ و ۹ و ۱۴ و ۱۵ و ۲۴ و ۲۵ و ۲۶ و ۲۸ و ۳۰

تعداد ۴۲ سوال

خرداد ۱۳۹۳

سوالات استاندارد ۸ موجود مواد و کالا

۱* موجودی مواد و کالا در صورت های مالی به چه ارزشی منعکس می شوند؟

اقل بهای تمام شده یا خالص ارزش فروش

۲* خالص ارزش فروش چگونه محاسبه می شود؟

بهای فروش پس از کسر تخفیفات مربوط به تسویه حساب و پس از کسر مخارج برآوردی تکمیل و مخارج برآوردی بازاریابی، فروش و توزیع

۳* موارد به کارگیری خالص ارزش فروش کدامند؟

افزایش هزینه ها یا کاهش قیمت فروش

خراب شدن موجودی

ناباب شدن محصولات

تصمیم شرکت مبنی بر ساخت محصولات به زیان (به عنوان بخشی از استراتژی شرکت)

وقوع اشتباهاتی در تولید یا خرید

۴* بهای تمام شده موجودی ها شامل چه اقلامی است؟

✓ مخارج خرید

✓ مخارج تبدیل

✓ سایر مخارج لازم برای رساندن کالا یا خدمات به مکان و شرایط فعلی

۵* مخارج خرید چگونه محاسبه می شود؟

بهای خرید،

+ هر گونه مخارج دیگری از قبیل حقوق و عوارض گمرکی و حمل که مستقیماً به خرید

مربوط می گردد،

- تخفیفات تجاری،

+ برخی مخارج به شرح زیر که در صورت احراز شرایط مربوط، قابل احتساب درمخارج خرید است:

مخارج تامین مالی واردات مواد و کالا به صورت اعتباری به شرط آنکه واردات مزبور به صورت نقدی مجاز نباشد.

مابه التفاوتهای ریالی ناشی از افزایش نرخ ارز، به شرط اینکه تخصیص آن امکانپذیر باشد.

۶*مخارج تبدیل شامل چه اقلامی است؟

مخارجی که مستقیماً به اقلام تولید شده مربوط می گردد. مثل: کار مستقیم
+ مخارجی که به طور غیر مستقیم به اقلام تولید شده مربوط می گردد (سربار تولید شامل سربار ثابت متغیر). مثل: استهلاک

۷*روش های محاسبه بهای تمام شده موجودی مواد و کالا را نام ببرید.

- اولین صادره از اولین وارده،
- میانگین موزون،
- شناسایی ویژه،
- اولین صادره از آخرین وارده،
- موجودی پایه، و
- خرده فروشی.

۸*روش های مجاز تعیین بهای تمام شده موجودی ها براساس استاندارد شماره ۸ کدامند؟

- ✓ شناسایی ویژه
- ✓ اولین صادره از اولین وارده
- ✓ میانگین موزون

۹-اطلاعات زیر در ارتباط با موجودی کالای شرکت مهتاب در اختیار می باشد:

بهای تمام شده ۱۰۰۰ متر مربع موکت خام موجود در انبار در تاریخ ۱۳۹۱/۱۲/۳۰ ۵.۴۰۰.۰۰۰ ریال

ارزش بازار هر متر مربع موکت خام در ۱۳۹۱/۱۲/۳۰ ۴.۷۰۰ ریال

لازم به ذکر است که شرکت مهتاب ۱۰۰۰ متر مربع موکت خام موجود در انبار را برای تولید ۶۴۵ قطعه موکت سقف خودرو مورد استفاده قرار می دهد. برای تولید موکت های مذکور، شرکت متحمل مبلغ ۵۰۰.۰۰۰ ریال دستمزد مستقیم و ۳۰۰.۰۰۰ ریال سررسید می گردد. مضافا اینکه برآورد می شود کل محصول تولید شده (۶۴۵ قطعه) به مبلغ ۶.۰۰۰.۰۰۰ ریال به فروش برسد.

بر اساس استانداردهای حسابداری مبلغ ذخیره کاهش ارزش موجودی در پایان سال باید به چه میزان محاسبه شود؟

بند ۴۰ استاندارد ۸ - حسابداری موجودی مواد و کالا

در مواردی که خالص ارزش فروش موجودی مواد اولیه کمتر از بهای تمام شده آن است، به شرطی که کالاهایی که از مواد مزبور ساخته می شود (بعد از منظور کردن قیمت خرید مواد در بهای تمام شده کالا) هنوز بتواند با سود به فروش رسد، مبلغ دفتری مواد اولیه کاهش نمی یابد.

قاعده اقل بهای تمام شده یا خالص ارزش فروش طی جدول ذیل محاسبه می شود

شرح	فروش	بهای تمام شده
	ریال	ریال
۱۰۰۰ متر مواد خام	۴.۷۰۰.۰۰۰	A ۵.۴۰۰.۰۰۰
۱۰۰۰ متر موجودی پایان سال	-	۵.۴۰۰.۰۰۰
مبلغ دستمزد ساخت ۶۴۵ قطعه موکت		۵۰۰.۰۰۰
مبلغ سربار ساخت ۶۴۵ قطعه موکت		۳۰۰.۰۰۰
۶۴۵ قطعه موکت پس از تکمیل	۶.۰۰۰.۰۰۰	۶.۲۰۰.۰۰۰

فرآیند با توجه به اینکه تکمیل فرآیند تولید منجر به فعالیت سودآور نشده پس باید مبلغ ۲۰۰.۰۰۰ ریال ذخیره کاهش در ارزش موجودی محاسبه شود. شایان ذکر است در صورت عدم امکان تکمیل فرآیند مبلغ ذخیره کاهش ارزش موجودی ۷۰۰.۰۰۰ ریال A است.

۱۰- شرکت امیر در سال ۱۳۹۰ مبلغ ۷۰۰۰ میلیون ریال مواد اولیه را از طریق واردات خریداری نموده و از آنجاییکه منابع مالی کافی جهت پرداخت نقدی در اختیار نداشته مبلغ ۵۰۰۰ میلیون ریال از آنرا وام گرفته که بهره یک سال وام مبلغ ۷۰۰ میلیون ریال میباشد. حسابدار شرکت اعتقاد دارد بهره وام مذکور نباید در محاسبات بهای تمام شده مواد اولیه منظور شود اما مدیر مالی شرکت معتقد است که وام در خصوص خرید مواد اولیه بوده و بهره آن نیز باید در محاسبات بهای تمام شده لحاظ گردد. از طرف دیگر هزینه حقوق و دستمزد کارگران بخش تولید و هزینه استهلاک کلیه انبارها (اعم از مواد اولیه، محصول نیمه ساخته، قطعات و کالای ساخته شده) نیز در سرفصل سربار منعکس شده و حسابدار شرکت تمام این اقلام را به بهای تمام شده کالای تولید شده منظور نموده است اما مدیر مالی با بخشی از محاسبات ایشان مخالف است. نظر شما چیست؟

پاسخ :

طبق بند ۲۰ استاندارد ۸ با عنوان حسابداری موجودی مواد و کالادر شرایطی خاص، مخارج تأمین مالی را می توان در بهای تمام شده موجودیها منظور کرد. این شرایط در استاندارد حسابداری شماره ۱۳ با عنوان حسابداری مخارج تأمین مالی مشخص شده است. لذا مخارج مذکور واجد شرایط به تخصیص مبلغ مزبور به حساب موجودی نیست چون به صراحت قید شده در صورتی هزینه مالی قابل تخصیص است که شرایط خرید به صورت نقدی میسر نبوده و ملزم به اخذ اعتبارات بانکی است. از طرفی طبق بند ۱۸ استاندارد مذکور در موارد زیر، نمونه هایی از مخارجی است که در بهای تمام شده موجودیها منظور نمی شود و در دوره وقوع به عنوان هزینه شناسایی می گردد:

الف . مبالغ غیرعادی مربوط به ضایعات مواد، دستمزد و سایر مخارج تولید (ضایعات قابل کنترل).

ب . مخارج انبارداری بااستثنای مخارجی که در فرایند تولید برای انبارداری محصولاتی که نیاز به پردازش بیشتر دارند، انجام می‌شود.

ج . سربار اداری که در رساندن موجودیها به مکان و شرایط فعلی نقشی ندارد.

د . مخارج فروش. لذا تخصیص هزینه استهلاک انبار موجودی صحیح است و سایر مخارج خیر

استاندارد شماره ۹ : پیمانهای بلند مدت

۱-مخارج پیمان شامل چه مواردی است. نام ببرید؟

الف . مخارجی که مستقیماً با یک پیمان مشخص مرتبط است،

ب . مخارجی که بین پیمانها مشترک بوده و تسهیم آن به پیمانهای جداگانه امکان پذیر است،

و

ج . سایر مخارجی که به موجب مفاد پیمان مشخصاً قابل مطالبه از کارفرما است.

۲- زیان قابل پیش بینی چیست و چگونه برآورد میشود؟

زیان هایی است که انتظار می‌رود در طول مدت پیمان انجام شود. مبلغ زیان مذکور بدون توجه به موارد زیر برآورد میشود :

شروع یا عدم شروع کار پیمان - حصة ای از کار که تا تاریخ ترازنامه انجام شده است . - میزان سودی که انتظار می‌رود از پیمان های دیگر حاصل شود.

۳- درآمد پیمان در بر گیرنده چه مواردی است ؟

مبلغ اولیه درآمد که در پیمان مورد توافق قرار گرفته است . تغییردر میزان کار پیمان ، ادعا و سایر دریافتهای تشویقی در ارتباط با عملیات پیمان تا میزانی که احتمال رود این موارد منجر به درآمد گردد و این موارد را بتوان به گونه ای قابل اتکا اندازه گیری کرد.

۱- آیا طبقه بندی داراییها و بدهیهای جاری و غیرجاری در ترازنامه شرکتهای پیمانکار ضرورت دارد و آیا سپرده های مکسوره از صورتحسابهای پیمانکاران توسط کارفرمایان در این گونه شرکتهای ماهیت مطالبات تجاری دارد؟

داراییها و بدهیهای یک واحد تجاری زمانی به عنوان جاری طبقه بندی می شود که انتظار رود طی یک چرخه عملیاتی معمول واحد تجاری یا ظرف یکسال از تاریخ ترازنامه، هر کدام طولانی تر است ، مصرف، فروخته یا تسویه شود. لذا در صورتی که چرخه عملیاتی یک شرکت پیمانکار یک سال یا کمتر از آن باشد، لازم است ترازنامه طبقه بندی شده بر مبنای تفکیک داراییها و بدهیها به جاری و غیر جاری ارائه شود. اما چنانچه شرکت پیمانکار قراردادهایی را منعقد کند که مدت اجرای آن خیلی طولانی و یا دوره های زمانی اجرای آن طولانی و متفاوت باشد، از آنجا که تعیین چرخه عملیاتی شرکت مواجه با ابهام میگردد، در تهیه صورتهای مالی دوره ای یا سالانه، الزامی به تفکیک داراییها و بدهیها به جاری و غیرجاری نیست.

لازم به یادآوری است که مطالب بالا منحصر به شرکتهای پیمانکار نیست و در شرکتهای غیر پیمانکار که چرخه عملیات آنها طولانی یا نامشخص باشد (مانند شرکتهای شهر جدید و انبوه سازان ساختمان) نیز طبقه بندی مزبور ضرورت ندارد .
در مورد سپرده های مکسوره توسط کارفرمایان از صورتحسابهای شرکتهای پیمانکار، تنها سپرده حسن انجام کار ماهیت مطالبات تجاری دارد.

۲- سهم (حصه) جاری تعهدات بلندمدت را تعریف کرده و استثناعات آنرا بیان کنید؟

تعهداتی که قبلاً در قالب بلندمدت طبقه بندی شده، اما حال قرار است ظرف یکسال یا یک چرخه عملیات هر کدام طولانی تر است به سررسید خود برسد، عموماً باید تجدید طبقه بندی شده و به صورت یک بدهی جاری گزارش شود.

اما در این مورد سه استثناء وجود دارد:

۱. در شرایطی که سهم جاری تعهد بلندمدت که قرار است با استفاده از دارایی های غیر جاری تسویه شود.

۲. هنگامی که سهم جاری تعهد بلندمدت قرار است تمدید گردد.

تسویه شود

۳. وقتی قرار است سهم جاری تعهد بلندمدت از طریق انتشار سهام

استاندارد ۱۵ : حسابداری سرمایه گذاریها

۱- ویژگی های اوراق مشتقه را نام ببرید؟

۱- ارزش آن در واکنش به تغییرات قیمت دارایی پایه مانند سهام و کالا تغییر کند .

۲- مستلزم سرمایه گذاری خالص اولیه نباشد یا در مقایسه با سایر قراردادهای که انتظار می رود در برابر تغییر عوامل بازار واکنش مشابهی نشان دهند ، سرمایه گذاری خالص اولیه کمتری نیاز داشته باشد.

۳- درآینده تسویه شود.

۲- به چه سرمایه گذاری سرمایه گذاری در املاک میگویند؟

عبارتست از سرمایه گذاری در زمین یا ساختمان های که ساخت و توسعه آن به اتمام رسیده و به جهت ارزش بالقوه ای که از نظر سرمایه گذاری دارد و نه به قصد استفاده واحد تجاری سرمایه گذار یا شرکتهای هم گروه آن نگهداری شود.

۳- سرمایه گذاری سریع العمامله را تعریف کنید؟

وجو بازاری که آزاد و قابل دسترس باشد و قیمت‌های معاملاتی در چنین بازاری معلوم باشد و به صورت علنی اعلام شود. قیمت اعلام شده باید بگونه ای قابل اتکاء بیانگر قیمتی باشد که براساس آن معامله کرد.

۴- ویژگی های سرمایه گذاری بلندمدت چیست؟

به طبقه ای از سرمایه گذاریها گفته میشود که به قصد استفاده مستمر در فعالیتهای واحد تجاری نگهداری شود. یک سرمایه گذاری هنگامی به عنوان دارایی غیر جاری طبقه بندی میشود که قصد نگهداری آن برای مدت طولانی به وضوح قابل اثبات باشد یا توانایی واگذاری آن توسط سرمایه گذار مشمول محدودیتهایی باشد.

استاندارد ۲۴: گزارشگری واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره برداری

۱- به چه واحدهایی، واحدهای تجاری قبل از بهره برداری اطلاق میشود؟

الف- فعالیتهای برنامه ریزی آن شروع نشده است.

ب- فعالیتهای برنامه ریزی آن شروع شده باشد، لیکن میزان آن کمتر از ۲۰ درصد برنامه مورد نظر باشد.

۲- واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره برداری کدامیک از آیتم های صورتهای مالی را باید ارائه کنند؟

تمامی مواردی که در واحدهای تجاری قبل در مرحله بهره برداری ارائه مینمایند شامل سود و زیان - گردش وجوه نقد - تراز نامه- صورت تطبیق.

۳ - شرکت امید در سال ۱۳۸۵ تاسیس شده و پس از ساخت کارخانه و نصب و راه اندازی ماشین آلات در سال ۱۳۸۹ فعالیت آن آغاز گردیده است. به موجب اطلاعات موجود در سال ۱۳۸۹ تولید آن حدود ۱۵٪ ظرفیت کارخانه بوده و در سال ۱۳۹۰ میزان تولید به حدود ۳۵٪ ظرفیت کارخانه افزایش یافته است. آقای رفیعی، مدیر امور مالی شرکت کلیه مخارج انجام شده از سال ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ را که مربوط به دارایی مشخصی نبوده به مبلغ ۵.۰۰۰ میلیون ریال در سرفصل مخارج قبل از بهره برداری ثبت نموده است. ضمناً در صورتهای مالی سال ۱۳۹۰ اطلاعات مربوط به جریان نقدی انباشته، میزان پیشرفت پروژه راه اندازی کارخانه و ... را برای اقلام مقایسه‌ای سال ۱۳۸۹ ارائه نکرده است. یکی از همکاران آقای رفیعی اعتقاد دارد که مخارج انجام شده تا پایان سال ۱۳۸۸ باید در سرفصل مخارج قبل از بهره برداری ثبت شود و طی ۱۰ سال مستهلک شود. از طرف دیگر، ایشان اعتقاد دارد که اطلاعات اضافی مثل جریان نقدی انباشته و میزان پیشرفت پروژه باید برای سال ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ ارائه گردد. با توجه به رویه‌های مورد عمل در استانداردهای حسابداری آیا رویه عمل آقای رفیعی و نظر یکی از کارکنان صحیح است؟ ضمن اشاره به استاندارد تحلیل نمایید.

استاندارد ۲۴ - گزارشگری مالی واحدهای قبل از بهره برداری

بند ۴ استاندارد ۲۴ - گزارشگری مالی واحدهای قبل از بهره برداری

واحد تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری، عمدتاً کوششهای خود را برای اموری مانند برنامه‌ریزی مالی، تأمین سرمایه، اکتشاف و گسترش منابع طبیعی، تحقیق و توسعه، شناسایی منابع تامین مواد اولیه، تحصیل داراییهای ثابت مشهود یا سایر داراییهای عملیاتی مانند حق امتیاز بهره‌برداری از معادن و نیز استخدام و آموزش کارکنان، بازاریابی و راه‌اندازی عملیات تولیدی صرف می‌کند. از نظر مقاصد این استاندارد، برای ایجاد یکنواختی فرض بر این است هر واحد تجاری که درآمد عملیاتی آن کمتر از حدود ۲۰٪ درآمد عملیاتی برنامه‌ریزی شده باشد، واحد تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری تلقی می‌شود.

بند ۷ استاندارد ۲۴ - گزارشگری مالی واحدهای قبل از بهره برداری

مخارجی که در دوران قبل از بهره‌برداری واقع می‌شود، تنها در صورت انطباق با مصادیق بند ۶ (الف)، قابل انتساب به داراییهای مربوط است. بدین ترتیب احتساب هر گونه مخارجی تحت سرفصل "مخارج قبل از بهره‌برداری" به‌عنوان یک دارایی جداگانه در صورتهای مالی، با توجه به اینکه سرفصل یاد شده فاقد معیارهای شناخت به‌عنوان یک دارایی جداگانه است، صحیح نیست.

تحلیل

"با توجه به موارد مندرج در بند ۷ استاندارد ۲۴ احتساب مخارج به حساب مخارج قبل از بهره برداری صحیح نیست"

بند ۹ استاندارد ۲۴ - گزارشگری مالی واحدهای قبل از بهره برداری

درآمدهایی که به طور مشخص بیانگر بازیافت بخشی از مخارج (اعم از دارایی و هزینه) است، از مخارج مربوط کس می‌شود. سود حاصل از سرمایه‌گذاری موقت تسهیلات مالی دریافتی، فروش ضایعات و فروش تولیدات آزمایشی، نمونه‌هایی از این گونه درآمدهاست.

"با توجه به توضیحات پیرامون بند ۷ و موارد مندرج در بند ۹ استاندارد ۲۴ و نیز احراز شرایط مندرج در بند ۴ استاندارد ۲۴ مبالغ درآمد حاصل از فروش باید پس از کسر درآمد به حساب دارایی (در صورت زیان) اضافه و یا (در صورت سود) از مخارج احداث دارایی کسر گردد"

در خصوص نحوه افشا وفق مفاد مندرج در بندهای ۱۱، ۱۲ و ۱۳ استاندارد ۲۴ باید تا سال ۱۳۸۹ را به صورت ذیل و سال ۱۳۹۰ و بعد از آن را وفق بند ۱۳ استاندارد ۲۴ عمل کند لذا نظر یکی از کارکنان در خصوص سال ۱۳۸۹ با استنادها مصداق دارد ولی برای سال ۱۳۹۰ خیر. ۱۱. صورتهای مالی واحد تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری باید شامل اطلاعات اضافی زیر باشد:

الف. درج عبارت "قبل از مرحله بهره‌برداری" در کلیه صفحات صورتهای مالی،

ب. انعکاس مبالغ انباشته جریانهای ورودی و خروجی نقدی از ابتدای شروع فعالیت واحد تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری در صورت جریان وجوه نقد،

ج. ارائه اطلاعات در مورد نوع، ماهیت و مراحل فعالیت‌های انجام شده (از جمله درصد پیشرفت پروژه)،

د. ارائه جدول زمانبندی اجرای پروژه و دلایل تأخیر در اجرا در صورت وجود،

ه. ارائه جدول مقایسه‌ای عملکرد پروژه با برآوردهای اولیه (اعم از ریالی و ارزی)، و

و. ارائه اطلاعات مربوط به مبالغ انباشته درآمد و هزینه از ابتدای فعالیت واحد تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری به تفکیک اقلام عمده.

بند ۱۲ استاندارد ۲۴ - گزارشگری مالی واحدهای قبل از بهره برداری

واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری معمولاً مخارج عمده‌ای برای فعالیتهای قبل از بهره‌برداری تحمل می‌کنند و طی این دوره، درآمد قابل توجهی تحصیل نمی‌کنند. فعالیتهای قبل از بهره‌برداری احتمالاً در دو یا چند دوره گزارشگری مالی انجام می‌شود. به منظور انعکاس اهمیت فعالیتهای دوره‌های قبل از بهره‌برداری، دامنه صورتهای مالی ارائه شده توسط واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری باید آنچنان گسترش یابد که اطلاعات انباشته را از ابتدای مرحله قبل از بهره‌برداری همراه اطلاعات جاری فراهم کند.

بند ۱۲ استاندارد ۲۴ - گزارشگری مالی واحدهای قبل از بهره‌برداری

در صورتهای مالی اولین دوره مالی پس از شروع بهره‌برداری باید افشا شود که واحد تجاری در دوره مالی گذشته، در مرحله قبل از بهره‌برداری بوده است و چنانچه صورتهای مالی سال (های) گذشته که واحد تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری بوده برای اهداف مقایسه‌ای ارائه می‌شود، افشای اطلاعات اضافی طبق بند ۱ ضرورت ندارد

۴- شرکت البرز یک شرکت تولید کننده دارو در مرحله قبل از بهره‌برداری است که در سال

۱۳۹۱ مبلغ ۵۰۰۰ میلیون ریال از بابت خرید ماشین آلات پرداخت نموده، همچنین مبلغ ۲۰۰۰ میلیون ریال از بابت مخارجی که منافع اقتصادی آتی دارد پرداخت شده که دقیقاً مشخص نیست این مخارج مربوط به کدام دارایی می‌باشد. حسابدار شرکت مبلغ ۷۰۰۰ میلیون ریال را در سرفصل مخارج قبل از بهره‌برداری ثبت نموده در حالیکه مشاور مالی شرکت اعتقاد دارد فقط مبلغ ۲۰۰۰ میلیون ریال باید در سرفصل مخارج قبل از بهره‌برداری ثبت شود. بر اساس استانداردهای حسابداری ایران نظر کدام یک صحیح می‌باشد؟

جواب

طبق بند ۶ استاندارد حسابداری شماره ۲۴

مخارج واحدهای تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری را می‌توان به سه گروه زیر طبقه بندی کرد:

الف. مخارجی که به منظور تحصیل داراییهای ثابت مشهود، داراییهای نامشهود و موجودی مواد و کالا تحمل می‌گردد. این مخارج با رعایت معیارهای شناخت ۱۳ و ۱۷ در دوره وقوع، ۱۱، ۸، مندرج در استانداردهای حسابداری شماره ۷ به عنوان دارایی شناسایی می‌شود. مخارج مزبور، حسب مورد، در بر گیرنده مخارج سربار اداری و

عمومی است که بتوان آن را به طور مشخص با تحصیل دارایی یا رساندن آن به وضعیت قابل بهره برداری ارتباط داد و لذا این گونه هزینه ها براساس مبانی منطقی بین داراییهای مربوط تسهیم می شود. علاوه بر این، مواردی از قبیل پیش پرداخت بیمه یا حقوق و دستمزد، در صورت انطباق با معیارهای شناخت دارایی در مفاهیم نظری گزارشگری مالی، به عنوان دارایی شناسایی می شود.

ب. مخارجی که هر چند ممکن است به جریان منافع اقتصادی آتی کمک کند، اما به عنوان یک دارایی جداگانه قابل تشخیص نیست و لذا حائز معیارهای شناخت به عنوان دارایی نمی باشد. این گونه مخارج در دوره وقوع به عنوان هزینه شناسایی می شود. مخارجی که هیچ گونه منافع اقتصادی آتی ندارد و لذا در دوره وقوع به عنوان هزینه شناسایی می شود. مخارج دوران توقف غیر عادی در فعالیتهای قبل از بهره بردار مخارجی که در دوران قبل از بهره برداری واقع می شود، تنها در صورت انطباق با مصادیق بند ۶ الف، قابل انتساب به داراییهای مربوط است. بدین ترتیب احتساب هر گونه مخارجی تحت سرفصل "مخارج قبل از بهره برداری" به عنوان یک دارایی جداگانه در صورتهای مالی، با توجه به اینکه سرفصل یاد شده فاقد معیارهای شناخت به عنوان یک دارایی جداگانه است، صحیح نیست.

مخارج مذکور طبق استاندارد مذکور واجد شرایط تلقی و می بایست به حساب دارایی مربوطه منظور شود لذا قابل تخصیص به حساب هزینه جاری نبوده و باید بر اساس ضرایب منطقی به حساب دارایی ذیربط تخصیص یابد.

- ۱- شرکت پاکسان درآمد عملیاتی بخشهای جغرافیایی خود را به شرح زیر گزارش نموده است

بخشها	درآمد غیر وابسته	درآمد وابسته
آمل	۱۴۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰
تهران	۴۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰
اصفهان	۳۰۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰
شیراز	۱۰۰۰۰۰۰	۰
اهواز	۹۵۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰
تبریز	۹۸۰۰۰۰	۵۰۰۰۰
جمع	۱۱۳۳۰۰۰۰	۱۱۰۰۰۰۰

مطلوب است تعیین قسمت‌های قابل گزارش براساس آزمون ۱۰٪ و ۷۵٪؟

- $۱۲۴۳۰۰۰۰ = ۱۱۰۰۰۰۰ + ۱۱۳۳۰۰۰۰$ کل درآمد وابسته و غیر وابسته

بخشها	درآمد غیر وابسته	درآمد وابسته	کل درآمد	قسمتهای بااهمیت
آمل	۱۴۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰۰	با اهمیت
تهران	۴۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	۴۳۰۰۰۰۰	با اهمیت
اصفهان	۳۰۰۰۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	۳۴۰۰۰۰۰	با اهمیت
شیراز	۱۰۰۰۰۰۰	۰	۱۰۰۰۰۰۰	
اهواز	۹۵۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۱۱۰۰۰۰۰	
تبریز	۹۸۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	۱۰۳۰۰۰۰	
جمع	۱۱۳۳۰۰۰۰	۱۱۰۰۰۰۰	۱۲۴۳۰۰۰۰	

بخشهایی که کل درآمد آنها بیشتر از ۱۳۴۲۰۰۰ ریال باشد به عنوان بخش با اهمیت شناخته میشود

- $۱۴۰۰۰۰۰ + ۴۰۰۰۰۰۰ + ۳۰۰۰۰۰۰ = ۸۴۰۰۰۰۰$ درآمد غیر وابسته بخشهای با اهمیت

- $۱۱۳۳۰۰۰۰ \times ۷۵\% = ۸۷۹۴۵۰۰$ جمع درآمد غیر وابسته آزمون ۷۵٪

- با توجه به اینکه جمع درآمد غیر وابسته بخشهای با اهمیت حداقل ۷۵٪ درآمد غیر وابسته را تامین نکرده است باید قسمتهای دیگری را به قسمتهای با اهمیت اضافه نمود تا آستانه ۷۵٪ تامین گردد انتخاب بخشها یا اضافه تر با توجه به اهمیت بخشها و نظر مدیریت واحد تجاری صورت میگیرد

- $۸۴۰۰۰۰۰ + ۱۰۰۰۰۰۰ = ۹۴۰۰۰۰۰$ درآمد غیر وابسته بخشهای با اهمیت

- چون مبلغ ۹۴۰۰۰۰۰ ریال بیشتر از ۸۷۹۴۵۰۰ ریال بنابراین آستانه ۷۵٪ تامین می گردد لذا بخشهای آمل، تهران، اصفهان، شیراز به عنوان بخشهای با اهمیت شناخته شده است

• ۲- چهار مورد از عواملی که در تعیین محصولات و خدمات مرتبط در قسمت‌های جغرافیایی در نظر گرفته می‌شود را نام ببرید؟

الف- ماهیت محصولات یا خدمات.

ب- ماهیت فرآیندهای تولید.

ج- نوع یا طبقه مشتریان برای محصولات یا خدمات.

د- روشهای توزیع محصولات یا خدمات

ه- ماهیت مقررات مربوط ، برای مثال مقررات بانکی و بیمه ای.

۳- درائیه‌های قسمت و بدهی های قسمت و درآمد عملیاتی قسمت و هزینه عملیاتی قسمت را تعریف کنید؟

دارائیه‌های که بطور مستقیم قابل انتساب یا بر مبنای منطقی قابل تخصیص به فعالیت‌های عملیاتی قسمت باشد.

بدهی‌های که مستقیماً قابل انتساب و یا بر مبنای منطقی قابل تخصیص به فعالیت‌های عملیاتی قسمت باشد.

درآمد حاصل از فعالیت‌های اصلی و مستمر که مستقیماً قابل انتساب یا بر مبنای منطقی قابل تخصیص به قسمت است اعم از اینکه از فروش به مشتریان برون سازمانی یا معاملات با سایر قسمت‌های همان واحد تجاری ناشی شده باشد

هزینه های مرتبط با فعالیت‌های اصلی و مستمر که مستقیماً قابل انتساب یا بر مبنای منطقی قابل تخصیص به قسمت است اعم از اینکه مرتبط با فروش به مشتریان برون سازمانی یا معاملات با سایر قسمت‌های همان واحد تجاری باشد

۴- سه نوع تخصیص برای آستانه های ۱۰٪ قسمت های قابل گزارش را توضیح دهید؟

الف- درآمد عملیاتی حاصل از فروش به مشتریان برون سازمانی و معاملات با سایر قسمت‌های حداقل ۱۰ درصد جمع درآمد تمام قسمت‌ها اعم از برون سازمانی یا داخلی باشد .

ب- نتیجه عملیات قسمت اعم از سود یا زیان حداقل ۱۰ درصد مجموع سود عملیاتی قسمتهای سوده یا مجموع زیان عملیاتی قسمتهای زیان ده هر کدام که قدر مطلق آن بزرگتر باشد.

ج- داراییهای آن حداقل ۱۰ درصد جمع داراییهای تمام قسمتها باشد.

۵- شرکت پدram دارای ۵ قسمت گزارشگری شامل لوازم خانگی، پوشاک، مبلمان، تلفن همراه و لوازم ورزشی می باشد که بخش تولید لوازم خانگی یکی از قسمتهای مهم آن است. در سال گذشته، به منظور افزایش تولید این بخش اقدام به تحصیل ماشین آلاتی از طریق اجاره سرمایه‌ای نموده که طبیعتاً در این خصوص متحمل مخارج تامین مالی (بهره) نیز گردیده است. در پایان سال، حسابدار شرکت به گزارشگری قسمتهای شرکت اقدام نموده است. وی داراییهای موضوع اجاره سرمایه‌ای و بدهی‌های مرتبط با آن داراییها را جزء داراییها و بدهی‌های قسمت تولید لوازم خانگی محسوب نموده و مخارج تامین مالی (هزینه بهره) مربوط به اجاره سرمایه‌ای را در صورت سود و زیان این بخش منظور نکرده است. آقای حسینی، یکی از اعضای هیئت مدیره، اعتقاد دارد که بدهی‌های مرتبط با اجاره سرمایه‌ای نباید جزء بدهی‌های قسمت استفاده کننده محسوب و هزینه بهره نیز باید در صورت سود و زیان قسمت لوازم خانگی منعکس شود زیرا مربوط به این قسمت است. لطفاً در این خصوص اظهارنظر بفرمایید.

استاندارد ۲۵ - گزارشگری برحسب قسمتهای مختلف

بند ۹ استاندارد ۲۵ - گزارشگری برحسب قسمتهای مختلف

نمونه‌هایی از داراییهای قسمت شامل داراییهای جاری مرتبط با فعالیتهای عملیاتی قسمت، داراییهای ثابت مشهود، داراییهای موضوع اجاره‌های سرمایه‌ای و داراییهای نامشهود است. اگر استهلاک یک دارایی در هزینه عملیاتی قسمت منظور شود، دارایی مربوط نیز جزء داراییهای قسمت قرار می‌گیرد. داراییهای قسمت، داراییهای مورد استفاده برای مقاصد عمومی واحد تجاری یا دفتر مرکزی را دربر نمی‌گیرد. داراییهای قسمت در صورتی شامل داراییهای مورد استفاده مشترک دو یا چند قسمت است که مبنایی منطقی برای تخصیص وجود داشته باشد. داراییهای قسمت دربرگیرنده سرقفلی است که مستقیماً قابل انتساب یا بطور منطقی قابل تخصیص به قسمت است و هزینه عملیاتی قسمت شامل استهلاک سرقفلی مربوط است.

بند ۱۰ استاندارد ۲۵ - گزارشگری برحسب قسمت‌های مختلف

واحد تجاری در مرحله قبل از بهره‌برداری، عمدتاً کوشش‌های خود را برای اموری مانند برنامه‌ریزی مالی، تأمین سرمایه،

نمونه‌هایی از بدهی‌های قسمت شامل حسابها و اسناد پرداختی تجاری و سایر حسابها و اسناد پرداختی، پیش‌دریافت از مشتریان و ذخیره‌های تضمین محصول است. بدهی‌های قسمت شامل تسهیلات دریافتی، بدهی‌های مربوط به دارایی‌های موضوع اجاره‌های سرمایه‌ای و سایر بدهی‌هایی نیست که برای مقاصد تأمین مالی و نه عملیاتی تحمل می‌شود. اگر هزینه سود تضمین‌شده در نتیجه عملیات قسمت منعکس شود، بدهی مربوط جزء بدهی‌های قسمت قرار می‌گیرد. بدهی‌های قسمت‌هایی که عملیات آنها عمدتاً ماهیت مالی ندارد، شامل تسهیلات دریافتی و بدهی‌های مشابه نیست، زیرا نتیجه عملیات قسمت بیانگر سود یا زیان عملیاتی و نه سود یا زیان پس از هزینه‌های مالی است.

تحلیل با توجه به موارد مندرج در بند ۹ " دارایی‌های موضوع اجاره‌های سرمایه‌ای " از مصادیق این استاندارد می‌باشد. نتیجه می‌گیریم اختصاص دارایی‌ها موضوع اجاره سرمایه‌ای در زمره دارایی‌های طرح صحیح بنظر می‌رسد.

طبق توضیحات بند ۱۰ بدهی‌های طرح شامل بدهی‌های مربوط به دارایی‌های موضوع اجاره‌های سرمایه‌ای و سایر بدهی‌هایی ره‌ی‌باشد که برای مقاصد تأمین مالی و نه عملیاتی تحمل می‌شود.

لذا چون تحصیل دارایی نوعی فعالیت عملیاتی تلقی نمی‌گردد، پس نباید بدهی مربوط به تأمین مالی در زمره بدهی‌های طرح لحاظ گردد.

افزون بر این احتساب هزینه‌های مالی در سود و زیان طرح با توجه به توضیحات بند ۱۰ شامل بدهی‌های قسمت‌هایی که عملیات آنها عمدتاً ماهیت مالی ندارد، شامل تسهیلات دریافتی و بدهی‌های مشابه نیست، زیرا نتیجه عملیات قسمت بیانگر سود یا زیان عملیاتی و نه سود یا زیان پس از هزینه‌های مالی است، صحیح بنظر نمی‌رسد.

۱- برنامه های بازنشستگی را نام ببرید و تفاوت آن را بیان نمایید؟

۱- مبتنی بر پرداخت حق بیمه

۲- مبتنی بر مزایای قطعی و مشخص

در برنامه حق بیمه : شرکت و کارکنان پولهایی را کنار می گذارند مبلغی که در زمان بازنشستگی موجود است برای بازنشستگی پرداخت می شود و آن به نظر بازنشسته بستگی دارد که این مبلغ چگونه پرداخت شود

در برنامه مزایای مشخص: شرکت باید مزایا و مستمریها را تا زمان مرگ شخص

بازنشسته و ذینفع پرداخت کند

۲- نحوه محاسبات حقوق بازنشستگی را شرح دهید؟

اولین حقوق بازنشستگی فرد عبارت است از ۹۶٪ آخرین حقوق زمان شاغلی آن با توجه به نسبت کل سنوات فرد به سال (سنوات واقعی و سنوات ارفاقی) به ۳۰ سال کامل و با توجه به فرمول زیر محاسبه می شود

اولین حقوق بازنشستگی = آخرین حقوق زمان بازنشستگی * ۹۶٪ * (کل سنوات فرد به سال) / ۳۰

۳- صورتهای مالی طرح های مزایای بازنشستگی را نام ببرید؟

ترازنامه

صورت تغییرات در خالص داراییها

صورت درآمد و هزینه

یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی

۴- در صندوق بازنشستگی آتیه سازان ، تعهدات طرح با استفاده از محاسبات اکچوئری بر مبنای ۳۰ سال کارکرد برای همه کارکنان و بر اساس حقوق برآوردی که در زمان بازنشستگی در آینده خواهند گرفت به مبلغ ۱۵۰۰۰ میلیون ریال محاسبه و در بدهیهای جاری ثبت شده است. از طرف دیگر خالص داراییهای کل طرح به مبلغ ۱۰۰۰۰ میلیون ریال و داراییهای ثابت مشهود طرح به مبلغ ۸۰۰۰ میلیون ریال میباشد. به نظر حسابرس شرکت تعهدات اکچوئری باید فقط برای کارکنانی محاسبه شود که در سال جاری بازنشسته میشوند ، همچنین ایشان با مبانی محاسبات و نحوه ثبت تعهدات موافق نیست و اعتقاد دارد که محاسبات باید تغییر کند و تعهدات اکچوئری باید در بدهیهای بلند مدت ثبت شود. از طرف دیگر حسابرس معتقد است طرح دارای کسری به مبلغ ۵۰۰۰ میلیون ریال است در حالیکه حسابدار معتقد است طرح مزاد دارد. با کدام یک موافقت میکنید؟ ایرادات نحوه عمل حسابدار چیست؟ ضمناً کسری یا مزاد طرح چقدر است؟

جواب

طبق بند ۵ استاندارد حسابداری شماره ۲۷ اعضا طرح: شامل کلیه افراد اعم از شاغلین، بازنشستگان و مستمری‌بگیرانی است که از مزایای طرح بازنشستگی بهره‌مند می‌شوند لذا نظر حسابرس مبنی بر اینکه تعهدات اکچوئری باید فقط برای کارکنانی محاسبه شود که در سال جاری بازنشسته میشوند، صحیح نیست. همچنین طبق بند ۵ استاندارد مذکور به منظور سنجش توان مالی طرحهایی از قبیل مزایای بازنشستگی و بیمه عمر جهت ایفای تعهدات مربوط به طرحهای مذکور، محاسباتی براساس روشهای آماری، احتمالات و ریاضیات کاربردی و با استفاده از مکانیزم اکچوئری صورت می‌گیرد. اگرچه ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری تعهد طرح می‌باشد اما به‌موجب این استاندارد به عنوان بدهی در صورتهای مالی طرح شناسایی نمی‌شود بلکه در زیر ترازنامه و یادداشتهای توضیحی افشا می‌گردد. از طرفی ارزیابی شرایط مالی طرح، بررسی مفروضات و تعیین میزان حق بیمه‌های آتی، نیاز به گزارش اکچوئر واجد صلاحیت حرفه‌ای دارد. اینجانب با تخصیص مبلغ تعهد در

عداد بدهی طرح موافق نیستم و معتقدم مبلغ مزبور باید در عداد تعهدات و ذیل ترازنامه افشا شود. با توجه به مفروضات طرح دارای مازاد است چون بدهی ۱۵.۰۰۰ م ریال و دارایی طرح ۱۸.۰۰۰ م ریال است.

۵- مدیر مالی صندوق بازنشستگی آتیه نگر در پایان سال ۱۳۸۹ تصمیم گرفته تعهدات آتی صندوق را براساس مکانیزم اکچوئری محاسبه نماید. در این خصوص با توجه به عدم تمایل مدیریت شرکت به استفاده از نظر یک اکچوئر واجد صلاحیت، مقرر گردید این کار توسط آقای امیدی یکی از کارکنان امور مالی انجام شود. آقای امیدی تعهدات طرح بازنشستگی را بر اساس ارزشهای آتی (مبالغ تصفیه) و با توجه به سطح حقوق و مزایایی که در آینده قرار است پرداخت گردد، و با در نظر گرفتن میزان سابقه‌ی کار اعضای طرح در پایان سال ۱۳۸۹ محاسبه نموده است. مبلغ محاسبه شده توسط آقای امیدی در پایان سال ۱۳۸۹ در دفاتر ثبت گردید و در ترازنامه به عنوان بدهی صندوق منعکس شده است.

با توجه به مفاد استاندارد ۲۷ و ذکر شماره بند، توضیح دهید که چه موارد اشتباهی در موضوع فوق رخ داده است.

بند ۶ استاندارد ۲۷ - طرح مزایای بازنشستگی

به منظور سنجش توان مالی طرحهایی از قبیل مزایای بازنشستگی و بیمه عمر جهت ایفای تعهدات مربوط به طرحهای مذکور، محاسباتی براساس روشهای آماری، احتمالات و ریاضیات کاربردی و با استفاده از مکانیزم اکچوئری صورت می‌گیرد. اگرچه ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری تعهد طرح می‌باشد اما به موجب این استاندارد به عنوان بدهی در صورتهای مالی طرح شناسایی نمی‌شود بلکه در زیر ترازنامه و یادداشتهای توضیحی افشا می‌گردد.

بند ۱۱ استاندارد ۲۷ - طرح مزایای بازنشستگی

ارزیابی شرایط مالی طرح، بررسی مفروضات و تعیین میزان حق بیمه‌های آتی، نیاز به گزارش اکچوئر واجد صلاحیت حرفه‌ای دارد.

بند ۱۴ استاندارد ۲۷ - طرح مزایای بازنشستگی

ارزیابی مبتنی بر اکچوئری باید حداقل هر سه سال یکبار انجام شود.

بند ۱۵ استاندارد ۲۷ - طرح مزایای بازنشستگی

بساس قوانین و مقررات موجود، معمولاً طرحهای مزایای بازنشستگی ملزم به انجام ارزیابی مبتنی بر اکچوئری حداقل هر سه سال یکبار هستند. با این وجود به منظور تشویق طرحهای مزایای بازنشستگی به ارائه اطلاعات به موقع، ارزیابی مزبور در فواصل زمانی کوتاه تر توصیه می شود. چنانچه ارزیابی مبتنی بر اکچوئری به تاریخ صورتهای مالی انجام نشده باشد از آخرین ارزیابی انجام شده استفاده و تاریخ آن افشا می شود.

بند ۲۳ استاندارد ۲۷ - طرح مزایای بازنشستگی

در یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی باید ارتباط بین ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری و ارزش منصفانه خالص داراییهای طرح (به استثنای داراییهای ثابت مشهود) و خط مشی تأمین مالی مزایای بازنشستگی تبیین شود.

بند ۲۶ استاندارد ۲۷ - طرح مزایای بازنشستگی

ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری باید زیر ترانامه افشا شود.

بند ۲۹ استاندارد ۲۷ - طرح مزایای بازنشستگی

در یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی علاوه بر الزامات افشای سایر استانداردهای حسابداری مربوط، باید حداقل موارد زیر افشا شود :

الف. رویه ها و مفروضات مورد استفاده برای تعیین ارزش منصفانه سرمایه گذارپها،

ب. رویه ها و مفروضاتی که در محاسبه ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری بکار رفته است و

هرگونه تغییر در رویه ها و مفروضات در فاصله بین دو تاریخ انجام اکچوئری،

ج. تاریخ انجام آخرین ارزیابی مبتنی بر اکچوئری،

د. اطلاعات مختصر در مورد گروههای کارکنان تحت پوشش و کارفرمایان،

ه. اطلاعات آماری در خصوص تعداد بازنشستگان، مستمری بگیران و اعضای شاغل،

و. اطلاعات مختصر در مورد طرحهای بازنشستگی و ارائه اطلاعات کلی در خصوص شرایط هر کدام (نظیر شرایط

استحقاق، مبالغ و درصدهای قابل پرداخت)،

ز. شرح تغییرات طی سال مالی در شرایط پرداخت مزایای بازنشستگی، حق بیمه ها، شرایط عضویت طرح و

قوانین و مقررات مرتبط با طرح و اینکه تغییرات یاد شده در محاسبات اکچوئری منظور شده است یا خیر،

ح. خط مشی تأمین منابع و هرگونه تغییر در آن طی سال مالی،

ط. وضعیت مالیاتی طرح،

ی. معاملات طرح با واحدهای تجاری تحت کنترل یا تحت نفوذ قابل ملاحظه تمام یا برخی از اعضا، کارفرمایان

با نفوذ قابل ملاحظه در طرح، کانونهای بازنشستگی و سازمانها و تشکلهای مرتبط با اعضا و یا طرح،

ک . سیاستهای سرمایه‌گذاری منابع طرح ،
ل . سرمایه‌گذاری طرح در سهام کارفرمایانی که بر طرح نفوذ قابل ملاحظه دارند، و
م . جدول جزئیات ارزش منصفانه خالص داراییهای طرح، به‌استثنای داراییهای ثابت مشهود که به بهای تمام شده یا مبلغ تجدید ارزیابی به کسر استهلاک انباشته منعکس می‌شود و مقایسه آن با ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری و تشریح سیاستهای تأمین مبالغ کسری.

تحلیل: محاسبه ارزش فعلی مزایای بازنشستگی مبتنی بر اکچوئری

در محاسبات اکچوئری برای مقاصد غیر از تهیه صورتهای مالی معمولاً ارزش فعلی تعهدات مربوط به اعضای فعلی طرح ، اعم از بازنشسته و شاغل، با توجه به حقوق و مزایای بازنشستگی آتی، حق بیمه‌های آتی، جدول مرگ و میر، نرخ بازده سرمایه‌گذاری و دیگر مفروضات تعیین می‌شود. اما برای مقاصد حسابداری انعکاس تعهدات در صورتهای مالی مستلزم وجود شرایط اندازه‌گیری و شناخت بدهیها و سازگاری آن با تعریف بدهی می‌باشد. بدهی، تعهد انتقال منافع اقتصادی توسط واحد تجاری ناشی از معاملات یا سایر رویدادهای گذشته است. تعهدات مزایای بازنشستگی در رابطه با سنوات خدمت آتی اعضا در تاریخ ترازنامه نمی‌تواند بدهی تلقی شود و به همین دلیل تعهدات مزایای بازنشستگی متناسب با سنوات خدمت گذشته اعضا در ذیل ترازنامه و یادداشتهای توضیحی صورتهای مالی گزارش می‌شود.

استاندارد ۲۸: فعالیت‌های بیمه عمومی

۱- قرارداد بیمه ای در تاریخ ۸۸/۱۱/۱۰ بین شرکت بیمه گر تهران و شرکت بیمه گذار فولاد

ایران منعقد گردید . مفاد قرارداد حکایت از موارد زیر است :

الف) دوره پوشش بیمه ای از تاریخ ۱/۱/۸۹ الی ۲۹/۱۲/۸۹ .

ب) مبلغ حق بیمه براساس نرخ تورم قابل محاسبه می باشد، بدین شکل که به ازای هر یک درصد افزایش یا کاهش در نرخ تورم، مبلغ حق بیمه ۲۰,۰۰۰ ریال افزایش یا کاهش خواهد یافت .

ج) نرخ تورم فعلی ۲۰٪ است و حق بیمه یکساله اموال مربوط به بیمه گذار با این نرخ تورم ۵۰۰,۰۰۰ ریال (بدون احتساب مالیات و عوارض) است.

د) بیمه گذار بایستی مبلغ ۱۰۰,۰۰۰ ریال به عنوان پیش پرداخت در تاریخ صدور قرارداد پرداخت نموده، و مابقی حق بیمه را براساس نرخ تورم در ابتدای مهرماه سال ۸۹ پرداخت نماید .

ه) بیمه گذار بایستی مزاد برحق بیمه، ۱/۵٪ بابت مالیات و ۱/۵٪ بابت عوارض به بیمه گر پرداخت نماید .

با این فرض که نرخ تورم در تاریخهای ۱/۱/۸۹ و ۱/۷/۸۹ به ترتیب ۲۴٪ و ۲۵٪ باشد ، ثبت های لازم در خصوص این قرارداد را در دفاتر شرکت بیمه گر تهران ارائه نمایید .

تاریخ	نام حساب و شرح	بدهکار	بستانکار
۸۸/۱۱/۱۰	بانک پیش دریافت بیمه	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰
۸۹/۱/۱	حسابهای دریافتی پیش دریافت بیمه درآمد حق بیمه مالیات پرداختی (۱/۵٪) عوارض پرداختی (۱/۵٪)	۴۹۷,۴۰۰ ۱۰۰,۰۰۰	۵۸۰,۰۰۰ ۸,۷۰۰ ۸,۷۰۰
۸۹/۷/۱	بانک حسابهای دریافتی درآمد حق بیمه مالیات پرداختی (۱/۵٪) عوارض پرداختی (۱/۵٪)	۵۱۸,۰۰۰	۴۹۷,۴۰۰ ۲۰,۰۰۰ ۳۰۰ ۳۰۰

۲- شرکت یکتا (بیمه گذار) در تاریخ ۲۵/۱۲/۸۸ ، پوشش بیمه ای اموال مشخصی از شرکت را طی قرارداد بیمه به شرکت بیمه گر تهران واگذار می نماید. تاریخ شروع پوشش بیمه ای ۱/۱/۸۹ ، مبلغ بیمه نامه ۲۳,۵۰۰,۰۰۰ ریال و شرایط پرداخت آن به شرح زیر تعیین گردید:

الف) ۵۰ درصد مبلغ قرارداد در تاریخ ۲۵/۱۲/۸۸ .

ب) ۴۰ درصد مبلغ قرارداد در تاریخ ۱/۱/۸۹ .

ج) ۱۰ درصد مبلغ قرارداد در تاریخ ۲۹/۱۲/۸۹ ، در ازای دریافت یک فقره چک (تاریخ اتمام پوشش بیمه ای) .

مطلوبست: ارایه ثبت های لازم در دفاتر شرکت بیمه گر تهران (مالیات بیمه نامه ۵/۱٪ ، عوارض بیمه نامه ۵/۱٪) .

$$23,500,000 \times 1.03 = 24,205,000$$

$$24,205,000 \times 50\% = 12,102,500$$

تاریخ	نام حساب و شرح	بدهکار	بستانکار
۸۸/۱۲/۲۵	بانک پیش دریافت درآمد	۱۲,۱۰۲,۵۰۰	۱۲,۱۰۲,۵۰۰
۸۹/۱/۱	بانک اسناد دریافتی پیش دریافت درآمد درآمد حق بیمه مالیات پرداختی عوارض پرداختی	۹,۶۸۲,۰۰۰ ۲,۴۲۰,۵۰۰ ۱۲,۱۰۲,۵۰۰	۲۳,۵۰۰,۰۰۰ ۳۵۲,۵۰۰ ۳۵۲,۵۰۰
۸۹/۱۲/۲۹	بانک اسناد دریافتی	۲,۴۲۰,۵۰۰	۲,۴۲۰,۵۰۰

۲- شرکت بیمه پیام در سال ۱۳۸۹، تعداد زیادی قرارداد بیمه به ارزش ۵۰۰ میلیارد ریال منعقد نموده است که تماماً در سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ به پایان خواهد رسید. مدیر امور مالی شرکت اعتقاد دارد که کلیه قراردادهای بیمه‌ای که در سال ۱۳۸۹ منعقد شده باید به حساب درآمد همان سال منظور گردد. در حالیکه حسابدار شرکت با این موضوع موافق نیست. در صورتیکه نحوه انعقاد قراردادهای بیمه در فصول مختلف به شرح جدول زیر باشد:

میزان درآمد بیمه سال ۱۳۸۹ به چه میزان است؟ دلایل را با استناد به شماره بند استاندارد توضیح دهید.

ضمناً در آتش سوزی پالایشگاه امید، شرکت بیمه پیام متحمل پرداخت ۱۵۰ میلیارد ریال خسارت گردیده که ۳۰ میلیارد ریال آن از طریق یک بیمه گر اتکایی جبران شده و حدود ۱۰ میلیارد ریال نیز از طریق اقلام اسقاط و نیمه سوخته قابل بازیافت بوده، در این خصوص مدیر امور مالی شرکت اعتقاد دارد که مبلغ ۴۰ میلیارد ریال باید از خسارت آتش سوزی کسر گردد و مبلغ ۱۱۰ میلیارد ریال خسارت ثبت شود در حالیکه حسابدار شرکت اعتقاد دارد که مبالغ دریافتی از بیمه گر اتکایی و بازیافت اقلام اسقاط باید به حساب درآمد منظور گردد. در مورد هر یک اظهار نظر کنید.

پاسخ بخش اول - تعیین درآمد

استاندارد ۲۸ - فعالیتهای بیمه عمومی

بند ۷ استاندارد ۲۸ - فعالیتهای بیمه عمومی

درآمد حق بیمه باید به طور یکنواخت در طول دوره بیمه‌نامه (برای بیمه‌های مستقیم) یا در طول دوره پذیرش غرامت (برای بیمه‌های اتکایی) شناسایی شود مگر اینکه الگوی وقوع خطر در طول دوره بیمه‌نامه یکنواخت نباشد که در این صورت درآمد حق بیمه متناسب با الگوی وقوع خطر برآوردی، شناسایی می‌شود.

بند ۱۷ استاندارد ۲۸ - فعالیتهای بیمه عمومی

در مواردی که الگوی وقوع خطر در طول دوره بیمه‌نامه تقریباً یکنواخت است برای محاسبه حق بیمه عاید نشده از روش تناسب زمانی استفاده می‌شود. شیوه های محاسبه حق بیمه عاید نشده در روش تناسب زمانی برای بیمه نامه‌های سالانه شامل روزانه (۱/۳۶۵)، ماهانه (۱/۲۴)، فصلی (۱/۸) و سالانه (۱/۲) است. در شیوه روزانه حق بیمه عاید نشده شامل مجموع حق بیمه‌های عاید نشده ای است که در پایان دوره مالی باتوجه به مدت منقضی نشده بیمه‌نامه‌ها محاسبه می‌شود. در شیوه فصلی فرض می‌شود که صدور بیمه‌نامه‌ها در طی فصل به‌طور یکنواخت است در صورتی که در شیوه ماهانه فرض بر این است که صدور بیمه‌نامه‌ها در طول ماه به‌طور یکنواخت است. چنانچه صدور بیمه‌نامه‌ها در طول دوره مالی یکنواخت نباشد هرچه طول دوره مورد نظر برای محاسبه حق بیمه عاید نشده کمتر شود، سطح دقت آن بیشتر می‌شود.

بند ۱۹ استاندارد ۲۸ - فعالیتهای بیمه عمومی

چنانچه دوره بیمه نامه بیش از یک سال باشد، در اعمال روش تناسب زمانی حق بیمه یکساله در محاسبات مدنظر قرار می گیرد و حق بیمه مازاد بر یک سال، به طور کامل به عنوان حق بیمه عاید نشده محسوب می گردد. با توجه به تعیین فصول تحت عنوان مبنای زمان تشخیص درآمد و نامشخص بودن زمان انعقاد قرارداد و قرارداد مندرج در جدول ارائه شده فرض را بر این می گیریم که در نیمه اول منعقد شده لذا درآمد در هر فصل آغاز خواهد شد و به شرح جدول زیر می باشد:

جمع درآمد	زمستان	پاییز	تابستان	بهار	فصل / شرح
۱۳۵	۱۲.۵*۱ ۱۰۰:۸	۲۶۰:۸*۲=۶۵	۳۷.۵*۳ ۱۰۰:۸	۴۰:۸*۴=۲۰	قراردادهای یکساله سال ۱۳۸۹
۱۸.۷۵	-	۱۰:۸*۲=۲.۵	۱۱.۲۵*۳ ۳۰:۸	۱۰:۸*۴=۵	قراردادهای دو ساله سال ۱۳۸۹
۱۵۳.۷ ۵	۱۲.۵	۶۷.۵	۴۸.۷۵	۲۵	جمع

پاسخ بخش اول - تعیین درآمد

استاندارد ۲۸ - فعالیتهای بیمه عمومی

بند ۲۸ استاندارد ۲۸ - فعالیتهای بیمه عمومی

مبالغ دریافتنی از بیمه‌گر اتکایی بابت خسارت واقع شده، اعم از گزارش شده و گزارش نشده، باید در دوره وقوع ا یک طرف به‌عنوان دارایی و از طرف دیگر به‌عنوان درآمد بیمه‌گر واگذارنده شناسایی شود و نباید حسب مورد با بدهی یا هزینه مربوط تهاتر شود.

بند ۳۱ استاندارد ۲۸ - فعالیتهای بیمه عمومی

حق بیمه اتکایی واگذاری به بیمه‌گران اتکایی باید توسط بیمه‌گر واگذارنده از تاریخ شروع پوشش بیمه‌ای و طی دوره تأمین خسارت قرارداد بیمه اتکایی، به‌طور یکنواخت طی دوره پوشش بیمه‌ای یا متناسب با الگوی وقوع خطر به‌عنوان هزینه بیمه اتکایی واگذاری در صورت سود و زیان شناسایی شود.

بند ۳۳ استاندارد ۲۸ - فعالیتهای بیمه عمومی

بیمه‌گر واگذارنده معاملات بیمه مستقیم و بیمه اتکایی را به صورت جداگانه گزارش می‌کند تا دامنه و اثربخشی بیمه اتکایی برای استفاده‌کنندگان صورتهای مالی به طور شفاف گزارش شود و شاخصهایی از عملکرد مدیریت خطر به استفاده‌کنندگان ارائه گردد. براین اساس، حق بیمه واگذاری به بیمه‌گران اتکایی به‌عنوان هزینه شناسایی می‌شود و با درآمد حق بیمه تهاتر نمی‌گردد. خسارت دریافتی یا دریافتنی از بیمه‌گران اتکایی نیز توسط بیمه‌گر مستقیم به‌عنوان درآمد شناسایی می‌گردد و با هزینه خسارت یا هزینه حق بیمه اتکایی واگذاری تهاتر نمی‌شود. با توجه به توضیحات فوق مبلغ ۱۵۰ میلیارد خسارت به حساب بدهکار مخارج و هزینه بیمه و بستانکار بانک و یا پالایشگاه منظور و مبلغ ۳۰ میلیون ریال نیز به حساب بدهکار بیمه‌گر اتکایی و بستانکار درآمد بیمه و مبلغ ۱۰ میلیون ریال وجه دریافتی بابت فروش لوازم اسقاط موضوع بیمه به حساب بدهکار نقد و بانک و بستانکار درآمد بیمه منظور گردد. در صورت تهاتر صورتهای مالی بطور شفاف ارائه نمی‌گردد و مغایر با متن صریح استاندارد ۲۸ می‌باشد.

استاندارد ۳۰ : سود هر سهم

۱- محاسبه سود هر سهم به چند طریق میباشد نام ببرید و توضیح دهید؟

۱- ساختار ساده سرمایه . ۲- ساختار پیچیده سرمایه.

در ساختار ساده سرمایه در شرایطی که حقوق صاحبان سهام یک شرکت فاقد هرگونه اوراق بهادار قابل تبدیل عادی بوده و تنها شامل سهام عادی و ممتاز غیر قابل تبدیل میباشد به چنین ساختاری ساختار ساده سرمایه گفته میشود.

در شرایطی که ساختار سرمایه یک شرکت سهامی متشکل از اوراق بهادار قابل تبدیل به سهام عادی باشد به چگونگی ساختاری، ساختار پیچیده سرمایه می گویند.

۲- سودخالص سال ۱۳۸۷ شرکت سهامی عام ملایر ۵۰۰۰۰۰۰ ریال بوده است. تعداد سهام عادی شرکت در ابتدای سال ۱۳۸۷ ۵۰۰۰ سهم بوده است که طی سال تغییری نداشته است در صورتیکه شرکت هیچگونه اوراق بهادار قابل تبدیل به سهام عادی نداشته باشد مطلوب است محاسبه سود پایه هر سهم؟

$$۱۰۰۰ = ۵۰۰۰۰۰۰ / ۵۰۰۰ = \text{سود هر سهم}$$

۳- باتوجه به داده های مثال قبل (سوال ۲) چنانچه شرکت سهامی در ساختار سرمایه خود سهام ممتاز غیر قابل تبدیل داشته باشد که سود سال ۱۳۸۵ تخصیص یافته به آن ۲۰۰۰۰۰۰ ریال باشد. مطلوب است محاسبه سود هر سهم عادی (EPS)؟

$$۶۰۰ = ۵۰۰۰۰۰۰ - ۲۰۰۰۰۰۰ / ۵۰۰۰ = \text{سود هر سهم}$$

۴- در تعیین میانگین موزون تعداد سهام عادی در شرکتها به چه صورت میباشد. بیان کنید؟
در تعیین میانگین موزون تعداد سهام عادی شرکتهای سهامی عام، تاریخ ثبت افزایش سرمایه در مرجع ثبت شرکتها ملاک عمل قرار می گیرد. در سایر واحدهای تجاری، زمان منظور کردن سهام عادی باتوجه به شرایط خاص دسترسی به منابع ناشی از افزایش سرمایه یا تسویه تعهدات مربوط از اهمیت خاصی برخوردار است.
۵- سه نمونه از مواردی که تعداد سهام عادی بدون تغییر در منابع یا تعهدات کاهش یا افزایش می یابد را بیان کنید؟

۱- سودسهمی (افزایش سرمایه از محل سود تقسیم نشده یا اندوخته ها)

۲- تجزیه سهام

۳- کاهش اجباری سرمایه در اجرای ماده ۱۴۱ ق. تجارت.

۶- واحد تجاری برای محاسبه سود تقلیل یافته هر سهم چه اقداماتی را باید انجام دهد؟

الف - سودخالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی را به میزان هزینه های مالی مربوط به سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده طی دوره و همچنین هرگونه درآمد یا هزینه ناشی از تبدیل سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده، با در نظر گرفتن آثار مالیاتی مربوط تعدیل کند.

ب- میانگین موزون تعداد سهام عادی را با این فرض که کلیه سهام عادی بالقوه تقلیل دهنده به سهام عادی تبدیل شده است را تعدیل نماید.